

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Fastställande av revisionsreglemente för åren 2003-2006

Föredragande landstingsråd: Ingela Nylund Watz

Ärendet

Landstingsrevisorerna har överlämnat förslag till förtroendemannaorganisation och reglemente för Stockholms läns landstings revision för mandatperioden 2003-2006.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa förslag till revisionsreglemente för åren 2003 – 2006.

Förslaget till nytt reglemente syftar till att stärka revisionen och skapa mer ändamålsenliga arbetsformer.

Den föreslagna förändringen av procedurordningen vid hantering av revisionsanmärkningar och revisionsberättelser är särskilt angelägen. Mot bakgrund av erfarenheter under senare år är det viktigt att markera vikten av dialog mellan revision och de som revideras, såväl löpande som i fullmäktiges handläggning av ansvarsfrågorna.

Bilagor

- 1 Reglemente för Stockholms läns landstings revision
- 2 M-ledamöternas reservation i revisorskollegiet
- 3 Revisionskontorets tjänsteutlåtande

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 4 december 2002.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 17 december 2002.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till m-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

M-ledamöterna reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslås föreslå landstingsfullmäktige besluta att återremittera ärendet till Landstingskontoret.

Revisionen i Stockholms läns landsting bör vara organiserad i en enda revisorsgrupp som reviderar hela landstinget. Motiven härför utvecklas i reservationen från de moderata ledamöterna i revisorskollegiet.

Revisionskontoret bör organiseras som ett litet och effektivt beställarkontor för upphandling av revisorstjänster. Det liggande förslaget från majoriteten går inte alls i den riktningen. Därför föreslås en återremiss av hela ärendet.”

Fp-ledamöterna antecknade följande särskilda uttalande:

”Det är viktigt att kvalitetssäkra revisorernas arbete.

Under de senaste åren har revisorerna gett ut några rapporter där faktakontrollen varit dålig och felaktiga uppgifter har publicerats. Privata entreprenörer har ofta utsatts för hård kritik. Vid faktakontroll har hälso- och sjukvårdsförvaltningen kunnat visa på felaktigheter i revisorernas rapporter. Ett exempel är rapporten om upphandlingen av Västra sjukhuset i Bromma. I rapporten framhålls att de privata Bromma sjukhus fått en högre ersättning efter det att sjukhuset blivit privat och att detta enbart skulle gälla det privatdrivna sjukhuset. Vad som inte nämns är att de två landstingsdrivna enheterna i området samtidigt fått samma höjning av ersättningen genom en allmän höjning av ersättningsnivån från sjukvårdsområdets sida. Rapporten om förlossningsvården innehåller tveksamma jämförelser av faktauppgifter.

Detsamma gäller uppgifter i rapporten om upphandlingar av husläkarmottagningar.

Revisionskontoret bör även se över omfattningen och användningen av konsulter.”

Ärendet och dess beredning

Landstingsrevisorerna, revisorskollegiet har den 19 november 2002 beslutat att överlämna förslag om förtroendemannaorganisation och revisionsreglemente för åren 2003-2006 till landstingsfullmäktige (bilaga).

M-ledamöterna *reserverade sig* till förmån för sitt förslag (bilaga).

Revisionskontorets tjänsteutlåtande den 12 november 2002 bifogas (bilaga).

Bilagor

Reglemente för Stockholms läns landstings revision

Reglemente för Stockholms läns landstings (SLL:s) revision

Inledande bestämmelser

1 § SLL:s revision utgörs av de av landstingsfullmäktige valda revisorerna för landstingsstyrelsen, nämnder, andra styrelser och företag jämte revisionskontoret och anlitade konsulter.

Kommentar

Detta reglemente innehåller närmare föreskrifter om revisionsverksamhetens bedrivande inom SLL:s revision.

Om landstinget lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till ett aktiebolag där landstinget direkt eller indirekt innehar alla aktier skall fullmäktige utse minst en yrkesrevisor och minst en lekmannarevisor i bolaget. När landstinget ensamt bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet så skall fullmäktige utse minst en revisor i stiftelsen.

I KL 3 kap 18 § sägs att innan vården av en kommunal angelägenhet lämnas över till ett bolag eller en förening där landstinget bestämmer tillsammans med någon annan, skall fullmäktige se till att den juridiska personen blir bunden av de villkor som avses i 17 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Detta gäller också om landstinget tillsammans med någon annan bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet.

2 § För revisionsverksamheten gäller detta reglemente samt de särskilda bestämmelser som anges i kommunallagen om revision av landstingets verksamhet och i fråga om landstingets företag i aktiebolagslagen eller i annan för företaget tillämplig lag.

Kommentar

Särskilda bestämmelser om revision av landstingets nämnder finns i kommunallagen och för kommunala företag i aktiebolagslagen och motsvarande lagar för andra associationsformer. Reglementet för SLL:s revision innehåller närmare föreskrifter om revisionsverksamhetens bedrivande för samtliga av landstingsfullmäktige valda revisorer.

Genom beslutad ändring i aktiebolagslagen skiljer man på revisorer (yrkesrevisorer) och förtroendevalda lekmannarevisorer.

Revisor skall granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god revisionsred kräver.

Lekmannarevisor skall granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är

tillräcklig. Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Av 9 § i detta reglemente framgår att det åligger revisorskollegiet att bl. a. utfärda riktlinjer för en samlad årsrapportering till landstingsfullmäktige avseende all verksamhet oavsett associationsform.

Revisionens organisation

3 § Landstingets verksamhet indelas i tre revisionsområden. Indelningen bestäms av landstingsfullmäktige på förslag av revisorskollegiet. För varje revisionsområde väljer landstingsfullmäktige revisorer (revisorsgrupp). Antalet revisorer skall sammanlagt uppgå till arton. Sex revisorer skall väljas till vardera revisorsgruppen. I varje revisorsgrupp utser landstingsfullmäktige en ordförande och en vice ordförande. Fullmäktige utser sex ersättare i varje revisorsgrupp. Ersättarna i en grupp väljs bland revisorerna i de bägge andra grupperna. Formerna för ersättarnas arbete bestäms av revisorskollegiet.

För att främja ett samordnat revisionsarbete (koncernrevision) och en god överblick av verksamheten skall revisorerna och ersättarna i respektive revisorsgrupp tillika väljas till lekmanrevisorer och ersättare i de landstingets företag som är hänförliga till respektive revisionsområde (personsamband).

En arbetsfördelning mellan revisorerna i respektive revisorsgrupp får ske på sätt revisorerna själva bestämmer inom ramen för vad som är förenligt med god revisionsd.

I syfte att främja helhetssynen i revisionsarbetet bildar ordförandena och vice ordförandena i revisorsgrupperna gemensamt en ordförandeberedning. Ordförandeberedningen överlägger i revisionsfrågor som är av principiell eller landstingsövergripande karaktär. Sammankallande är ordföranden i revisorsgrupp I.

Kommentar

Revisorerna väljs av landstingsfullmäktige och är direkt underställda dessa. Varje revisor är självständig och utövar sitt uppdrag självständigt. Han eller hon har rätt att anföra sin egen mening i revisionsberättelsen och bestämma om exempelvis anmärkning eller annan allvarlig kritik skall riktas mot någon nämnd eller enskilda förtroendevalda i sådana organ eller något företag och om ansvarsfrihet skall tillstyrkas. Sådana frågor kan således inte avgöras genom majoritetsbeslut. Revisorerna har även rätt att yttra sig på landstingsmötet, när revisionsberättelsen behandlas, även om de inte är ledamöter i fullmäktige.

Personsambandet mellan revision av nämnder och bolag på landstingets olika verksamhetsområden är viktigt med hänsyn till behovet att främja en samordnad revision i hela landstinget. Helhetssyn och samordning avseende all revision inom Stockholms läns landsting samt rörande gemensamma revisionsfrågor av principiell karaktär skapas genom den ordförandeberedning som utgörs av samtliga ordförande och vice ordförande i revisorsgrupperna.

4 § Under år då allmänna val ägt rum utser det nyvalda landstingsfullmäktige, bland de arton förtroendevalda revisorerna från revisionsområdena, ledamöter och ersättare att för den följande fyraårsperioden tillsammans bilda revisionens förvaltningsorgan, benämnt revisorskollegiet. Nio skall väljas som ledamöter och nio som ersättare.

I revisorskollegiet utser landstingsfullmäktige en ordförande och en vice ordförande. Dessa utgör revisorskollegiets presidium.

Kommentar

Ersättare i revisorskollegiet tjänstgör vid förfall för ordinarie ledamot på samma sätt som ersättare i landstingets övriga nämnder.

Revisorernas åligganden och befogenheter

5 § Revisorerna granskar landstingsstyrelsens, landstingets nämnders och företags verksamhet. Vid granskningen åligger det revisorerna särskilt att pröva

om landstingsstyrelsen fullgjort sina uppgifter vad gäller mål och riktlinjer såväl för den egna verksamheten som för övriga nämnders och företags verksamhet i enlighet med landstingsfullmäktiges beslut,

om övriga nämnder och företag uppfyllt de mål och riktlinjer som landstinget och landstingsstyrelsen fastställt för deras verksamhet,

om landstingsstyrelsen, övriga nämnder och företag har en tillräcklig intern kontroll samt en verksamhet som planeras och bedrivs ändamålsenligt och effektivt,

om landstingsstyrelsens, övriga nämnders och företags beslut och åtgärder överensstämmer med de regler och avtal som gäller för verksamheten samt

om den sammanställda redovisningen (koncernredovisningen), årsredovisningen och underliggande löpande redovisning samt rapporteringen i övrigt är tillförlitlig och rättvisande.

Det åligger dessutom respektive revisorsgrupp

att på uppdrag av revisorskollegiet lämna synpunkter på inkomna remisser från landstinget och dess nämnder eller företag avseende förslag till större förändringar i ekonomi- och redovisningssystem.

Alla verksamheter skall granskas årligen.

Kommentar

Enligt KL 9 kap 7 § fullgör varje revisor sitt uppdrag självständigt. Detta innebär att revisorn har rätt att anföra sin egen uppfattning i t ex revisionsberättelsen och bestämma om någon form av kritik skall framföras. Revisionsärenden får aldrig avgöras med majoritetsbeslut.

Vad gäller revisionens åligganden bör noteras att ansvaret för den interna kontrollen inklusive kontrollen av verksamheten åvilar respektive nämnd och företag. Revisorerna har att granska om kontrollsystemen fungerar tillfredsställande.

LS 0211-0530

Nämndernas kontroll skall vara så ordnad att den förebygger att fel uppstår, hindrar att fel begås, upptäcker om fel begåtts mot fastställda handlingsregler och rutiner samt om resurserna inte används effektivt. Revisorerna skall bedöma om den interna kontrollen stöder verksamheten och dess ekonomiska förhållanden och om verksamhetens riskhantering är tillfredsställande. Revisorerna bör vara särskilt uppmärksamma på den interna kontrollen i verksamhet där det finns risk för ineffektivitet och/eller oegentligheter. För bolagen gäller enligt ABL 10 kap att revisor skall granska årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning. Stiftelselagen 4 kap innehåller liknande bestämmelser.

Landstingets årsredovisning skall enligt Lag om kommunal redovisning 3 kap 2 § innefatta en s k sammanställd redovisning, som omfattar även kommunal verksamhet som bedrivs genom annan juridisk person.

Begreppet Koncernredovisning hänför sig till bestämmelserna i Årsredovisningslagen 7 kap som gäller för vissa bolag och företag.

6 § Revisionsarbetet skall bedrivas ändamålsenligt och i den omfattning som följer av god revisionsred.

Kommentar

Innebörden av god revisionsred är beroende av verksamhetens villkor och utveckling och förändras över tiden. Det är väsentligt att god revisionsred alltid tillämpas på ett sätt som utgår från den kommunala sektorns särart. Bedömningskriterierna väsentlighet och risk utgör grundläggande komponenter i samband med prioriteringen av granskningsinsatserna.

7 § Revisorsgrupperna sammanträder på kallelse av ordföranden.

Revisorsersättare får närvara vid revisorernas sammanträden och skall underrättas om tid och plats för sammanträdena. Till sammanträdena kallas även de personer som behövs för föredragning och andra upplysningar. Efter samråd med revisionsdirektören utser revisorsgrupp sekreterare. Över granskningsarbetet skall erforderliga protokoll föras.

Revisorerna skall till berörda nämnder och företag fortlöpande framföra de synpunkter, iakttagelser och påpekanden rörande verksamheten som framkommit vid granskningen.

Innan slutlig ställning tas i enskilt revisionsärende skall revisionskontorets uppfattning ha inhämtats.

Skrivelse, som samtliga revisorer är ense om att avlåta, skall undertecknas av ordförande eller vice ordförande med kontrasignation av sekreteraren.

Kommentar

Ersättare skall tjänstgöra när ordinarie revisor har förfall i sådan omfattning att denne ej kan fullfölja revisorsuppdraget det år granskningen avser men där förfallet ej har sådan grund att fyllnadsval vidtages.

8 § För vården av revisorernas arkiv gäller bestämmelserna i arkivlagen och i av landstingsfullmäktige fastställt arkivreglemente.

Revisorskollegiets åligganden och befogenheter**9 §** Det åligger revisorskollegiet

att verka för enhetlighet och planmässighet i revisionens arbete och verka för samordning mellan revisorerna i landstingets nämnder och företag,
att samordna revisionsarbetet och utfärda riktlinjer för revision av SLL:s verksamhet i nämnder och företag även innefattande riktlinjer för bolagsrevision, samordnad revision (koncernrevision) samt en samlad årsrapportering till landstingsfullmäktige,
att efter hörande av respektive revisorsgrupp till landstinget och dess nämnder eller företag lämna synpunkter på förslag till större förändringar i ekonomi- och redovisningssystem,
att på uppdrag av landstingsfullmäktige föreslå lämpliga auktoriserade och godkända revisorer i företag, där sådana skall utses,
att kalla de valda revisorerna till överläggning i frågor av gemensamt intresse för revisionen,
att avlämna remissyttranden i ärenden avseende revisionsverksamheten,
att fullgöra de uppdrag i övrigt som landstingsfullmäktige lämnar kollegiet.

10 § För revisorskollegiet gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i reglementet med allmänna föreskrifter för landstingets nämnder. Efter samråd med revisionsdirektören utser revisorskollegiet sekreterare. Revisorskollegiet förfogar över de anslag som landstingsfullmäktige anvisat till revisionsändamål. Revisorskollegiet har att upprätta förslag till budget för revisionen.

Kommentar

När revisorskollegiet behandlar förvaltningsärenden fungerar kollegiet i princip som en nämnd och då gäller i tillämpliga delar reglementet med allmänna föreskrifter för landstingets nämnder.

Revisorskollegiet behandlar därvid också frågor som gäller budget, årsredovisning, information, planerings- och utbildningsfrågor samt ärenden av policynatur.

11 § För fullgörandet av de uppgifter beträffande revisionens budget, som i fråga om landstingets nämnder ankommer på landstingsstyrelsen, skall finnas en särskild beredning, bestående av fem av landstingsfullmäktige valda personer.

Respektive företag har att svara för kostnaderna för det arbete i företagen som utförs av revisor och lekmannarevisor.

Kommentar

Paragrafen markerar revisionens oberoende ställning i förhållande till landstingsstyrelsen, som är en nämnd vars verksamhet revisionen skall granska.

Kostnader för arvoden och ersättningar för bolagsrevisionen tas upp för beslut på respektive bolagsstämma. Stämoombuden har härvid att föreslå bolagsstämman följande:

"Att fastställa arvoden och ersättningar till styrelse, ersättare, lekmannarevisorer och ersättare i enlighet med vad landstinget beslutat vid revision av arvoden och ersättningar för uppdrag i landstingets organ och bolag att gälla från och med 2003-01-01. Att fastställa av fullmäktige beslutad budgetram för biträde till lekmannarevisorer och ersättare. Att fastställa arvoden och ersättningar till auktoriserade revisorer och revisorssuppleanter att utgå enligt landstingets avtal med revisorerna."

12 § Revisorskollegiet beslutar om revisionens arbetsorganisation och utövar den förvaltning som har samband med revisionsuppdragen. Revisionsdirektörens lön och anställningsvillkor i övrigt fastställs av revisorskollegiet efter samråd med landstingsfullmäktiges ordförande.

Löner och andra anställningsvillkor för revisionskontorets personal fastställs av revisionsdirektören efter vederbörlig förhandling.

Kommentar

Revisorskollegiet har att fastställa revisionskontorets organisation och vara anställningsmyndighet för kontorets personal.

Revisionskontorets åligganden och befogenheter

13 § De anställda vid revisionskontoret skall ha erforderlig insikt och erfarenhet av kommunal verksamhet.

Förvaltningschefen/revisionsdirektören är inför revisorskollegiet och landstingets valda revisorer ansvarig för revisionskontorets verksamhet.

Det åligger revisionskontoret

att som fackorgan åt de förtroendevalda revisorerna granska koncernredovisningen, landstingsstyrelsens och övriga nämnders verksamhet och därvid hålla respektive revisorsgrupp underrättad om granskningen och dess resultat,

att biträda de av landstingsfullmäktige valda lekmannarevisorer och revisorer i landstingets företag vid granskning av deras verksamhet,

att som utredande och verkställande organ åt revisorskollegiet biträda kollegiet i dess verksamhet.

Bestämmelserna i kommunallagen och aktiebolagslagen om revisorernas rätt till upplysningar skall också gälla för revisionskontorets personal och den som eljest biträder landstingsrevisorerna.

Rapportering angående oegentligheter

14 § Om revisorer i sin granskning finner att det föreligger misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär skall de anmäla förhållandet till berörd nämnd. Om nämnden finner att det föreligger misstanke om brott och inte utan oskäligt dröjsmål vidtar åtgärder, är revisorer skyldiga att rapportera nämndens agerande till fullmäktige.

Samtliga nämnder och företag skall årligen till revisionskontoret inrapportera iakttagelser angående stölder, bedrägerier och övriga oegentligheter liksom samtliga polisanmälningar och domar avseende oegentligheter.

LS 0211-0530

Revisorernas löpande kommunikation med fullmäktige

15 § Revisorerna har enligt 5 kap. 23 § Kommunallagen, rätt att väcka ärenden

i fullmäktige om ärendet gäller förvaltning som har samband med revisionsuppdraget eller om ärendet gäller granskningen. Revisorerna kan göra bruk av initiativrätten om de snabbt vill väcka ett ärende i fullmäktige om t ex ett förhållande som bedöms kunna leda till anmärkningar i revisionsberättelsen.

Revisorerna i Stockholms läns landsting skall varje år, efter halvårsskiftet, avge en översiktlig information till landstingsfullmäktige angående viktigare revisions- iakttagelser och bedömningar i det löpande revisionsarbetet.

Kommentar

Om revisorerna använder initiativrätten (KL 5 kap. 23 §) måste detta resultera i ett beslut i fullmäktige (KL 5 kap. 25 §). I detta fall gäller de vanliga beredningsreglerna, dvs. ärendet måste passera styrelsen och berörd nämnd.

Revisionsberättelser och granskningsrapporter

16 § Revisorerna skall för varje nämnd och styrelse upprätta revisionsberättelser. Dessa skall innehålla uttalande i ansvarsfrågan och huruvida årsredovisningen kan fastställas. Revisionsberättelserna skall behandlas vid samma sammanträde som landstingsfullmäktige behandlar årsredovisningen.

För landstingets bolag upprättar lekmannarevisorerna granskningsrapporter som delges fullmäktige innan de tillställs bolagens styrelser och bolagsstämmor.

Utöver vad i lag är föreskrivet om revisionsberättelsens innehåll får i denna upptas kritik till följd av förhållande, som inte föranleder anmärkning, skrivelser och promemorior som upprättats under granskningen.

Är revisorerna inte ense om revisionsberättelsens innehåll skall varje revisors särskilda mening intas i berättelsen.

Vid behandlingen av revisionsberättelserna i landstingsfullmäktige har berörda revisorer rätt att delta i överläggningarna.

Kommentar

Enligt KL 5 kap. 31 § skall fullmäktige hos den nämnd/styrelse mot vilken kritiken riktas inhämta förklaringar över de anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen.

17 § Innan revisorerna överväger att avstyrka ansvarsfrihet och/eller framställa anmärkning skall revisorerna aktivt och tydligt kommunicera sina iakttagelser och synpunkter med ansvarig nämnd eller styrelse så att denna

därmed också har getts möjlighet att vidta åtgärder. I denna process kan även initiativrätten användas.

18 § Lekmannarevisors granskningsrapport i bolagen skall bifogas revisors revisionsberättelse.

Om lekmannarevisor finner anledning till anmärkning mot någon styrelseledamot eller mot den verkställande direktören, skall han upplysa om detta i rapporten och lämna uppgift om anledningen till anmärkningen.

Bestämmelserna i 17 § om tillfälle att avge yttrande vid anmärkning eller annan allvarlig kritik i revisionsberättelsen skall gälla på motsvarande sätt vad gäller lekmannarevisors granskningsrapport.

Kommentar

Enligt ABL 11 kap. får lekmannarevisor inte underteckna bolagsrevisors revisionsberättelse.

Lekmannarevisorn skall istället lämna en granskningsrapport.

Genom att granskningsrapporten bifogas revisionsberättelsen uppnås en samordning av rapporteringen till fullmäktige.

Ikraftträdande

19 § Detta reglemente gäller fr o m 1 januari 2003, då tidigare revisionsreglemente upphör att gälla.

LS 0211-0530

Bilaga

Indelning i revisionsområden fr o m 2003

Nedanstående nämnder/styrelser/bolag indelas i tre revisionsområden:

Revisionsområde I

Landstingsstyrelsen
Landstingshuset i Stockholm AB
AB Stockholms läns landstings Internfinans

Revisionsområde II

Karolinska sjukhuset
Södertälje sjukhus
Huddinge Universitetssjukhus AB
S:t Eriks ögonsjukhus AB
Danderyds sjukhus AB
Södersjukhuset AB
Norrtälje sjukhus AB
Folktandvården Stockholms län AB
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
Stockholm Care AB
Medicarrier AB
Novumstiftelserna

Revisionsområde III

Regionplane- och trafiknämnden
Färdtjänstnämnden
AB Storstockholms lokaltrafik
Waxholms Ångfartygs AB
Locum AB
Stiftelsen Clara
Patientnämnden
Kulturnämnden

M-ledamöternas reservation i revisorskollegiet

Denna radikala omläggning av landstingets organisation kräver en nyordning även för revisionens del och en anpassning av revisionens organisation. Landstingsstyrelsens kraftiga förstärkta roll innebär en tydlig förskjutning av tyngdpunkten i revisionens arbete och ställer större krav på samordning och helhetssyn i revisionen. Vid en radikal ändring av en organisation kan behov uppkomma att ändra och justera organisationen under löpande mandatperiod. Revisionen måste i denna nya situation ges förutsättningar att arbeta samordnat och flexibelt. Erfarenheterna av den ojämna arbetsbelastningen under den gångna mandatperioden visar också på behov av en annan, flexiblare organisation.

Vi föreslår mot denna bakgrund att fullmäktige utser en revisorsgrupp för revision av hela landstingets verksamhet, tillsammans med de revisorer som ska revidera landstingets företag. Gruppen bör omfatta nio revisorer med, enligt kommunallagen, lika många ersättare. Lekmannarevisorerna bör vara två för de större företagen och en för de mindre, med lika många ersättare. Några ytterligare bestämmelser om revisionens organisation behövs inte utan revisorerna bestämmer sedan själva hur man vill organisera sitt arbete. Revisorerna kan som t ex landstingsstyrelsen arbeta i utskott om så bedöms ändamålsenligt. Den interna organisationen kan anpassas efter revisionens aktuella inriktning och innehåll, de enskilda revisorernas tid och möjlighet att delta i arbetet etc. Ett utskott inom gruppen kan fullgöra revisionens löpande förvaltningsuppgifter.

Den föreslagna organisationen med en revisorsgrupp överensstämmer med den organisation av revisionen som övriga landsting har.

Förslaget till dimensioneringen av gruppen, nio revisorer och nio ersättare, där ersättarna förutsätts arbeta även som lekmannarevisorer, innebär att alla förtroendevalda aktivt kommer att medverka i revisionen. Revisorerna kommer härigenom att fullgöra sina uppgifter enligt kommunallagen att årligen, i den omfattning som följer av god revisionssed, granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden inklusive även verksamheten i landstingets företag.

Det kan starkt ifrågasättas om majoritetens förslag är i överensstämmelse med kommunallagens krav eftersom den föreslagna gruppen 2 inte, jämfört med landstingsstyrelsens förslag till strukturorganisation, kommer att revidera verksamheten inom någon nämnds verksamhetsområde.

Revisionskontorets tjänsteutlåtande

Kontoret har anfört följande:

Enligt gällande ordning skall fullmäktige i december utse revisorer för hela den kommande fyraårsperioden. *Revisionsreglementet* anger hur många dessa skall vara, hur indelningen i revisionsområden skall utformas, grunderna i övrigt för revisionens organisation och arbetsordning samt procedurordningen vid revisionens avrapportering med revisionsberättelser m.m.

I det följande framläggs förslag till förtroendemannaorganisation och revisionsreglemente (bilaga) att avges som revisorernas förslag till fullmäktige. Förslaget bygger på de överväganden som tidigare redovisats i revisionens översynsutredning med inriktning på en stärkt förtroendemannarevision och mer ändamålsenliga arbetsformer.

Förtroendemannaorganisationen

Vad gäller förtroendemannaorganisationen föreslås följande:

- Antalet revisorsgrupper utökas från två till tre med anpassning till revisionsuppgifterna för den nya landstingsorganisation och med handlingsberedskap för eventuella kommande organisatoriska förändringar.
- Antalet förtroendemannauppdrag minskas från 20 (2 grupper med vardera 6 revisorer och 4 särskilda ersättare) till 18 (3 grupper med vardera 6 revisorer och där uppgifterna som ersättare läggs på de olika gruppernas revisorer inbördes).
- Uppdragen som förtroendevalda s.k. lekmanarevisorer i landstingets bolag integreras med revisorsgruppernas arbete.
- Revisorskollegiet, som är revisionens administrativa styrelse, utökas från 6 till 9 ledamöter med lika många ersättare. Därigenom får alla revisorer en jämfört med nuläget mer likvärdig ställning i revisionsorganisationen.

Genom att antalet förtroendevalda revisorer utökas från 12 till 18 förbättras förutsättningarna för bred *parlamentarisk representativitet* i revisionen. Genom korsvis ersättarskap mellan grupperna får revisorn möjlighet till *bredare överblick* och information.

Genom att de särskilda ersättaruppdragen integrerats med revisorsuppgifterna ges alla förtroendevalda en *likvärdig ställning*. Att enbart vara

LS 0211-0530

revisorsersättare ger enligt lagen ingen rätt att medverka i ansvarsprövningen.

Genom att integrera bolagens lekmannarevision med arbetet i revisorsgrupperna förbättras möjligheterna till *helhetssyn och samordning i revisionsarbetet*. Särskilt uppenbart är detta angeläget vad gäller sjukhusen, som också fordrar stor uppmärksamhet i det fortsatta revisionsarbetet.

Revisorsgrupp I föreslås revidera Landstingsstyrelsen med dess utskott och beredningar samt de koncernövergripande bolagen Landstingshuset (LISAB) och Internfinans.

Revisorsgrupp II föreslås revidera samtliga akutsjukhus (Karolinska sjukhuset, Södertälje sjukhus, sjukhusbolagen), landstingets övriga produktionsbolag inom vården samt Medicarrier och Novumstiftelserna.

Revisorsgrupp III föreslås revidera planerings-, trafik- och fastighetssektorn samt övrig verksamhet i landstinget (Regionplane- och trafiknämnden, SL, Waxholmsbolaget, Färdtjänstnämnden, Locum, Clarastiftelsen, Kulturnämnden och Patientnämnden).

För *samordning av revisorsgruppernas arbete* markeras att gruppernas presidier har ett särskilt ansvar.

Förslaget till grupporganisation har baserats på nu framlagd organisationsplan inför den nya mandatperioden. Förslaget ger *handlingsberedskap för ev. kommande förändringar* exempelvis vad gäller de associationsrättsliga formerna (bolagsfrågor), nya ledningsformer (intraprenader) eller organisatorisk indelning.

Rapporterings- och informationsfrågor

Förslaget till det nya revisionsreglementet inrymmer också vissa nyheter beträffande arbetsprocedurer och metod- och informationsinsatser. I dessa delar bygger förslaget på aktuella erfarenheter i revisionsarbetet och en anpassning till ny lagstiftning och utvecklingen av god sed.

Revisorskollegiet har i år beslutat lämna en *delårsrapport till fullmäktige* för att förbättra kommunikationen med och informationen till revisionens uppdragsgivare. Denna nyordning föreslås skrivas in i revisionsreglementet liksom den *initiativrätt*, som lagstiftaren sedan år 2000 givit de kommunala revisorerna i fullmäktige, nämnder och styrelser.

LS 0211-0530

En anpassning till ny lagstiftning har också gjorts vad gäller revisionens *rapportering angående oegentligheter*.

Erfarenheterna, inte minst det senaste året, av procedurordningen vid *hanteringen av revisionsanmärkningar och revisionsberättelser* har motiverat en översyn av revisionsreglementets bestämmelser i dessa delar. Det är angeläget att förbättra utrymmet för rådrum och dialog både i kontakten mellan revisionen och de som revideras och i fullmäktiges handläggning av ansvarsfrågorna. Förslaget har utformats så att kraven på tidig inbördes kommunikation markerats.

Genomförandefrågor

Revisionskontoret har hög beredskap för anpassning till en förändrad förtroendemannaorganisation och är väl förberett för övergångsfasen mellan innevarande mandatperiods revision och den nästkommande. Information och utbildning av nyvalda kommer att erbjudas enligt redan fattade beslut på både det lokala och det nationella planet.

Kontorsorganisationen förblir anpassad till den nuvarande förtroendemannaorganisationen med två grupper fram till dess 2002 års revision avslutas. Samtidigt påbörjas nu förberedelser till en anpassning av kontorsorganisationen till den nya förtroendemannaorganisation, som här föreslagits för den kommande mandatperioden.

En mer precis bedömning av yrkesrevisionens fortsatta inriktning skall nu också ske. Det gäller bl.a. upphandlingen av auktoriserade revisorer i bolagen och av konsulter i basrevision och specialistfunktioner. Det gäller också konsulrollerna och kontorets bemanningsfrågor. Dessa frågor kommer att tas upp i samband med arbetet på den nya fleråriga revisionsplan, som skall tas fram i början av nästa år.

På resurssidan är det av särskild vikt att beakta det fortsatta kravet på fördjupad revision med patientperspektiv på vårdsidan samt behovet av specialistkompetens för granskning av övergripande styr- och ledningsfrågor.